

ModernGravNet

Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Δικτύου Βαρύτητας
Modernization of the Hellenic Gravity Network

Ημερίδα “Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Δικτύου Βαρύτητας”
22 Δεκεμβρίου 2022

Αξιολόγηση Ελληνικού Δικτύου Βαρύτητας

Βασίλειος Ανδριτσάνος², Βασίλειος Γρηγοριάδης¹,
Δημήτριος Νατσιόπουλος¹

¹GravLab, Τομέας Γεωδαισίας και Τοπογραφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

²GAEA, Τμήμα Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

GRAV
LAB

ΕΛΙΔΕΚ
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

- Σύντομη παρουσίαση έργου
- Μετρήσεις απόλυτης τιμής βαρύτητας (ΠΕ2)
- Συγκρίσεις νέων τιμών με τιμές αναφοράς (ΠΕ4)
- Εφαρμογή παραμετρικών μοντέλων διόρθωσης (ΠΕ4)
- Αξιολόγηση και επιλογή κατάλληλου μοντέλου (ΠΕ4)
- Συμπεράσματα

Σκοπός

- Αξιολόγηση του Ελληνικού Δικτύου Βαρύτητας
- Διερεύνηση ανάγκης εκσυγχρονισμού του Ελληνικού Δικτύου Βαρύτητας
- Διερεύνηση της χρήσης του γεωειδούς ως επιφάνειας αναφοράς για το κατακόρυφο δίκτυο της Ελλάδας

Στόχοι

- Η διεξαγωγή μετρήσεων απόλυτης τιμής της βαρύτητας σε σημεία του εθνικού δικτύου
- Η διεξαγωγή μετρήσεων σχετικής τιμής της βαρύτητας για την πύκνωση και τον έλεγχο του δικτύου βαρύτητας σε επιλεγμένες περιοχές
- Η αξιολόγηση του δικτύου βαρύτητας και του κατακόρυφου δικτύου της Ελλάδας
- Ο υπολογισμός υψηλής ακριβείας γεωειδούς για τον ελληνικό χώρο
- Η διερεύνηση της χρήσης του μοντέλου γεωειδούς ως επιφάνεια αναφοράς του κατακόρυφου συστήματος της χώρας

Αποτελέσματα

- Μοντέλο βαρυμετρικού γεωειδούς για τον ελληνικό χώρο
- Μελέτη για το δίκτυο βαρύτητας και το κατακόρυφο δίκτυο της Ελλάδας

Νέα

23 Δεκ 2019 - Έναρξη του έργου

Χρηματοδότηση

Το ερευνητικό πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της Δράσης "1η Προκήρυξη ερευνητικών έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας" (Αριθμός Έργου:1550).

Υλοποίηση

Το ερευνητικό πρόγραμμα υλοποιείται στο GravLab - "Εργαστήριο Εφαρμογών και Μελέτης του Πεδίου Βαρύτητας".

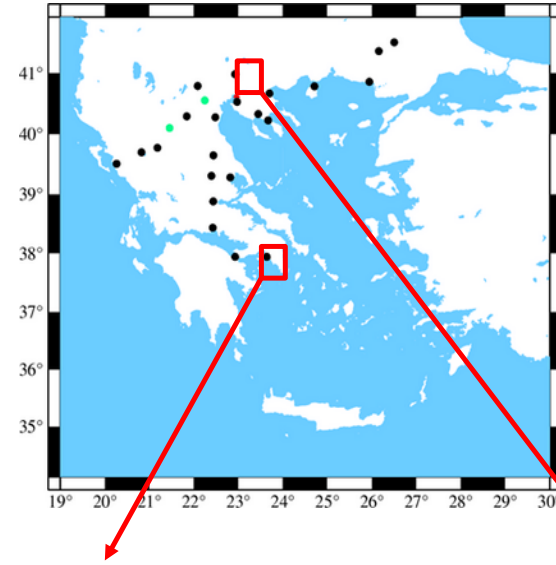
Ενότητες Εργασίας

- EE1 - Διαχείριση έργου και διάχυση αποτελεσμάτων
- EE2 - Μετρήσεις απόλυτης τιμής βαρύτητας ←
- EE3 - Μετρήσεις σχετικής τιμής βαρύτητας
- EE4 - Αξιολόγηση υφιστάμενου δικτύου βαρύτητας και κατακόρυφου δικτύου ←
- EE5 - Μοντέλο γεωειδούς για τον ελληνικό χώρο
- EE6 - Διερεύνηση χρήσης μοντέλου γεωειδούς ως επιφάνεια αναφοράς του κατακόρυφου συστήματος

http://olimpia.topo.auth.gr/moderngravnet/index_en.html

Περιοχές μελέτης και δεδομένα

- 500 σταθμοί μετρήσεων βαρύτητας
- 25 σταθμοί του Ελληνικού Δικτύου 1ης και 2ης τάξης
- Απόλυτες και σχετικές μετρήσεις βαρύτητας
- Δύο περιοχές μελέτης με λεπτομερή πληροφορία
- Χωροσταθμικές οδεύσεις ελέγχου σε συνδυασμό με σχετικές μετρήσεις βαρύτητας και εντοπισμό θέσης GNSS
- Πλέγματα βαρύτητας 1 km για τοπική προσέγγιση γεωειδούς

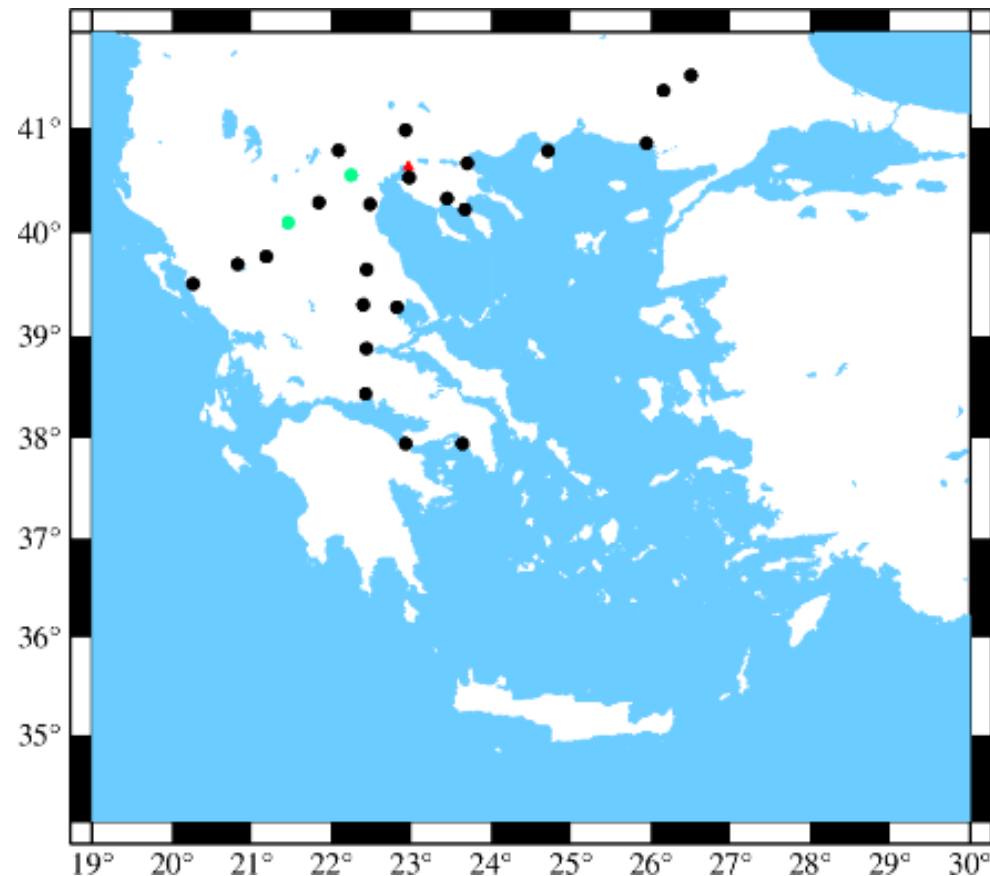
Athens test area

Thessaloniki test area

Μετρήσεις απόλυτης τιμής βαρύτητας (1)

- Σημεία ελέγχου απόλυτης τιμής 1ης και 2ης τάξης
- Μετρήσεις με βαρυτόμετρο απόλυτης μέτρησης A10 – τρία σημεία
- Μετρήσεις με σχετικά βαρυτόμετρα CG5
- Καλύψη στη Βόρεια και Κεντρική Ελλάδα
- Επιλογή για ανίχνευση κλίσεων
- Προσβασιμότητα
- Επιλέχθηκαν 25.3% των σημείων του δικτύου 1ης και 2ης τάξης

Μετρήσεις απόλυτης τιμής βαρύτητας (2)

Γρεβενά

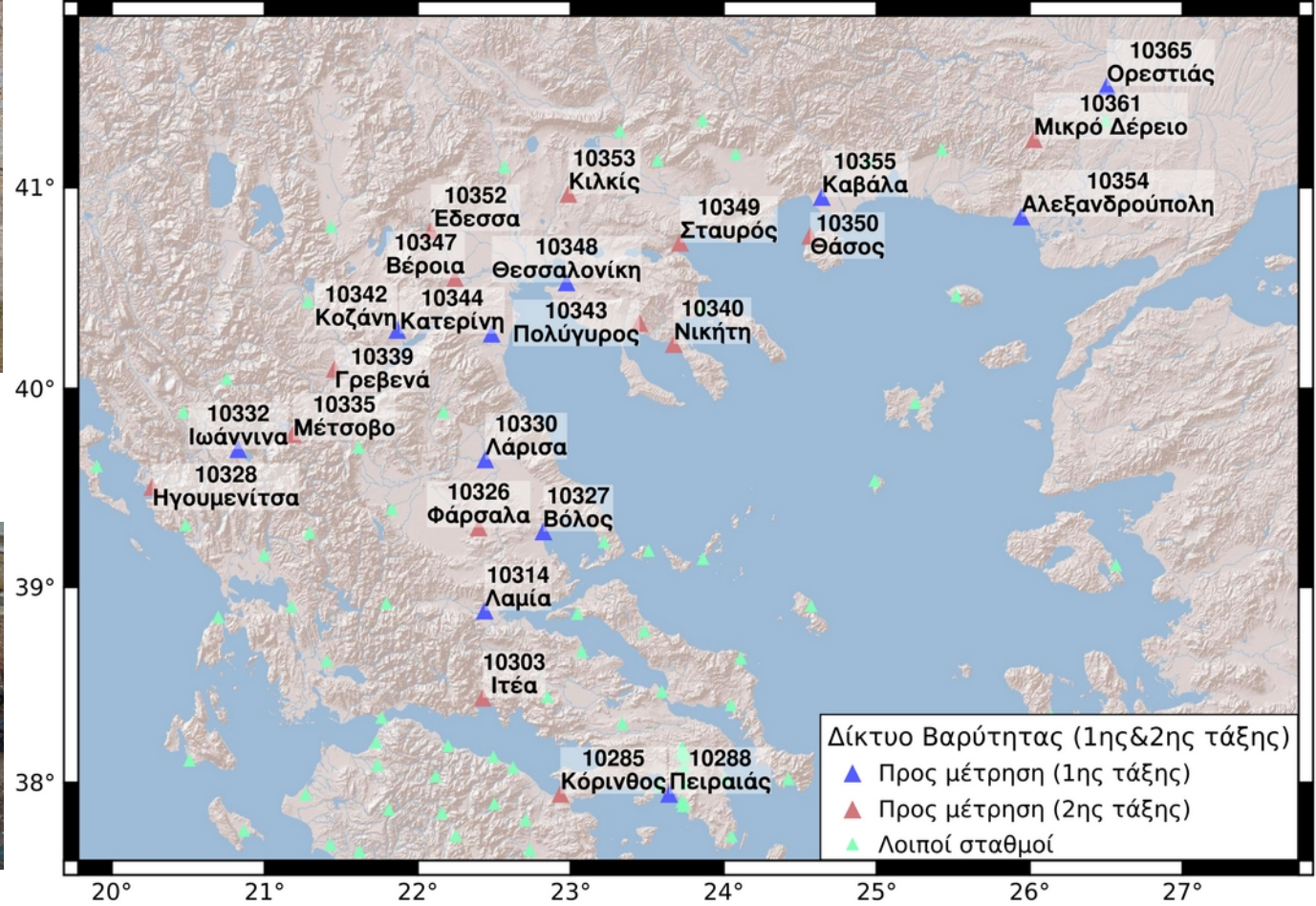
Βέροια

Κόρινθος

Πειραιάς

Μετρήσεις σε παλιρροιογράφους

- Μαρώνεια, Θεσσαλονίκη, Πλαταμώνας
- Μέτρηση βαρύτητας στη βασική χωρσταθμική αφετηρία στο Πειραιά

Χωροστ. αφετηρία
Μαρώνεια

Παλιρροιογράφος
Μαρώνεια

Βασική χωρσταθμική
Αφετηρία R287 -
Σχολή Ναυτικών
Δοκίμων - Πειραιάς

- Βάση βαρύτητας στα Φάρσαλα
- Σύνδεση βαρυτημέτρων σχετικής μέτρησης Βόρειας και Κεντρική Ελλάδα
- Επιλογή στο κέντρο της περιοχής μελέτης
- Βάση αρκετών χιλιομέτρων
- Απαλοιφή συστηματικής διαφοράς οργάνων και προσέγγιση συντελεστή κλίμακας

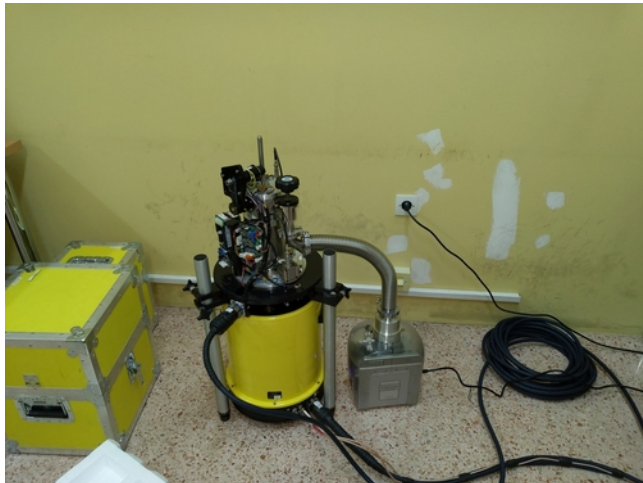

Προσέγγιση συντελεστή κλίμακας βαρυτημέτρων

Απόλυτες μετρήσεις

- Αριθμός ελεύθερων πτώσεων → 120
- Ρυθμός εκτέλεσης πτώσεων → 1 sec
- Σετ μετρήσεων → 8
- Εφαρμογή διόρθωσης λόγω παλιρροιών → NAI

Σχετικές μετρήσεις

- Διάρκεια μέτρησης ανά σετ → 60 sec
- Ρυθμός λήψης μετρήσεων → 1 sec
- Σετ μετρήσεων → 7
- Εφαρμογή σεισμικού φίλτρου → NAI
- Εφαρμογή διορθώσεων λόγω παλιρροιών → NAI

Έλεγχος – ρύθμιση βαρυτημέτρου A10

- Αρχική βαθμονόμηση → βαθμονόμηση laser και οριζοντίωση (εργαστήρια Scintrex)
- Απορρύθμιση laser κατά τη μεταφορά → λανθασμένες τιμές μέτρησης
- Πείραμα ελεύθερης πτώσης → κενό αέρος → ταχεία άντληση
- Έλεγχοι → τιμές αντλιών ιόντων, θερμοκρασία οργάνου και laser, οριζοντίωση, παροχή ρεύματος

Έλεγχος – ρύθμιση βαρυτημέτρου CG5

- Αρχική βαθμονόμηση → εργαστήριο Scintrex
- Εκ νέου υπολογισμός ολίσθησης οργάνου
- Υπολειπόμενη ολίσθηση κατά τη διαδικασία των μετρήσεων → επιστροφή σε σταθμό αναφοράς
- Έλεγχοι → γραμμικότητα ολίσθησης
- Ρύθμιση παραμέτρων σύμφωνα με τις προδιαγραφές

Χρονοπρογραμματισμός μετρήσεων (Task 2.3)

Ημερομηνία	Σταθμός Μέτρησης	Διάρκεια μέτρησης	Διάρκεια ταξιδιού προς επόμενο σταθμό	Τύπος μετρήσεων
01/07/2020	Γρεβενά	01:00	-	Απόλυτη
02/07/2020	Μακροχώρι	01:00	-	Απόλυτη
18/11/2020	ΑΠΘ	00:25	03:10	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Ιωάννινα	01:10	01:15	
	Ηγομενίτσα	00:40	01:25	
	Μέτσοβο	00:50	00:50	
	Γρεβενά	00:40	01:55	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	03:45	08:35	
20/11/2020	ΑΠΘ	00:25	03:35	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Θάσος	00:50	01:40	
	Ερατεινόν	00:40	02:10	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	02:20	07:25	

Ημερομηνία	Σταθμός Μέτρησης	Διάρκεια μέτρησης	Διάρκεια ταξιδιού προς επόμενο σταθμό	Είδος μετρήσεων
11/12/2020	Αιγάλεω	00:25	00:40	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Βάρη	00:40	03:00	
	Λαμία	01:10	01:25	
	Ιτέα	00:40	02:50	
	Βάρη	00:40	00:40	
	Αιγάλεω	00:25	-	
	Σύνολο:	04:00	08:35	

Ημερομηνία	Σταθμός Μέτρησης	Διάρκεια μέτρησης	Διάρκεια ταξιδιού προς επόμενο σταθμό	Είδος μετρήσεων
23/11/2020	ΑΠΘ	00:25	03:20	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Αλεξανδρούπολη	01:10	01:25	
	Νέος Πύργος	00:40	00:55	
	Φυλάκια 314	01:10	04:15	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	03:50	09:55	
25/11/2020	ΑΠΘ	00:25	01:50	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Κοζάνη	01:10	01:20	
	Ριζόρι	00:40	00:50	
	Μακροχώρι	00:40	01:40	
	Κιλκίς	00:40	01:00	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	03:35	06:40	
27/11/2020	ΑΠΘ	00:25	03:10	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Μαρώνεια	00:40	01:30	
	Ερατεινόν	00:40	01:25	
	Σταυρός	00:40	01:00	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	02:50	07:05	
02/12/2020	ΑΠΘ	00:25	00:20	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Αεροδρόμιο Μακεδονία	01:10	01:20	
	Νισίτη	00:40	00:40	
	Πολύγυρος	00:40	00:55	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	03:20	03:15	

Ημερομηνία	Σταθμός Μέτρησης	Διάρκεια μέτρησης	Διάρκεια ταξιδιού προς επόμενο σταθμό	Είδος μετρήσεων
04/12/2020	ΑΠΘ	00:25	01:10	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS / Σχετική (Βάση)
	Κατερίνη	00:40	00:45	
	Πλαταμόνας	00:40	00:55	
	Λάρισα	01:10	00:50	
	Φάρσαλα	01:30	00:55	
	Νέα Αγχίαλος	00:40	02:40	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	05:30	07:15	
04/12/2020	Αιγάλεω	00:25	00:40	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS / Σχετική (Βάση)
	Βάρη	00:40	03:30	
	Φάρσαλα	00:40	01:10	
	Λαμία	01:10	02:30	
	Βάρη	00:40	00:40	
	Αιγάλεω	00:25	-	
	Σύνολο:	02:50	08:30	
07/12/2020	Αιγάλεω	00:25	00:40	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Βάρη	00:40	01:40	
	Κόρινθος	00:40	01:40	
	Βάρη	00:40	00:40	
	Αιγάλεω	00:25	-	
	Σύνολο:	02:50	04:40	
10/12/2020	ΑΠΘ	00:25	01:10	Σχετική / Κατακόρυφη βαθμίδα / GNSS
	Κατερίνη	00:40	00:45	
	Πλαταμόνας	01:10	01:25	
	ΑΠΘ	00:25	-	
	Σύνολο:	02:40	03:20	

Επεξεργασία μετρήσεων βαρύτητας (Task 4.1)

- Απόλυτες τιμές → λογισμικό Microg-LaCoste → Ρύθμιση, έλεγχος μετρήσεων
- Υψηλής ακρίβειας παρατηρήσεις → τοποθεσίες χαμηλού θορύβου
- Σχετικές μετρήσεις → τυπική απόκλιση $> 3\sigma$ → απομάκρυνση μετρήσεων
- Επίδραση ανέμου, πεζών και αυτοκινήτων, ιδιαίτερα σε αστικές περιοχές
- Σχετικές μετρήσεις → παλίρροιες στερεού φλοιού
- Απόλυτες μετρήσεις → παλίρροιες στερεού φλοιού και ωκεάνιας φόρτισης
- Επαναυπολογισμός επιδράσεων παλιρροιών
- Υπολειπόμενη ολίσθηση → θεώρηση γραμμικής μεταβολής ως προς το χρόνο
- Εκτίμηση συντελεστής κλίμακας βαρυτημέτρων στα Φάρσαλα → συσχέτιση μετρήσεων Βόρειας και Κεντρικής Ελλάδας

Συγκρίσεις στα σημεία 1ης και 2ης τάξης

- Η σύγκριση πραγματοποιήθηκε στα 25 σημεία ελέγχου του δικτύου 1ης και 2ης τάξης
- Στοιχεία τιμών βαρύτητας από τη Γ.Υ.Σ.
- **Μέση τιμή διαφορών $g(\text{μέτρηση}) - g(\text{ΓΥΣ})$ στα -15 mGal**

Μέγιστη τιμή	Ελάχιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	
57,066	-87,942	-15,066	± 21.009	[mGal]

- Σύστημα τιμών βαρύτητας $\rightarrow$ Potsdam
- Τιμές IGSN71 – Potsdam $\approx -14 \text{ mGal} \pm 1 \text{ mGal}$
- Απόλυτες μετρήσεις $\rightarrow$ αποδέσμευση από σύστημα βαρύτητας (Wziontek et al. 2021)

- Ιτέα και Φάρσαλα → τιμές μακριά από μοντέλο διαφορών
- Έλεγχος διαστήματος εμπιστοσύνης (3σ)
- Εντοπισμός προβληματικών τιμών και αντικατάσταση

$$P(\hat{x} - \hat{\sigma}t_{n-1}^{\alpha/2} < x \leq \hat{x} + \hat{\sigma}t_{n-1}^{\alpha/2}) = 1 - \alpha \quad P(-73,828 < x \leq 43,696) = 0,99$$

- **Τελικά στατιστικά διαφορών**

Μέγιστη τιμή	Ελάχιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	
-14,816	-15,335	-14,998	± 0.151	[mGal]

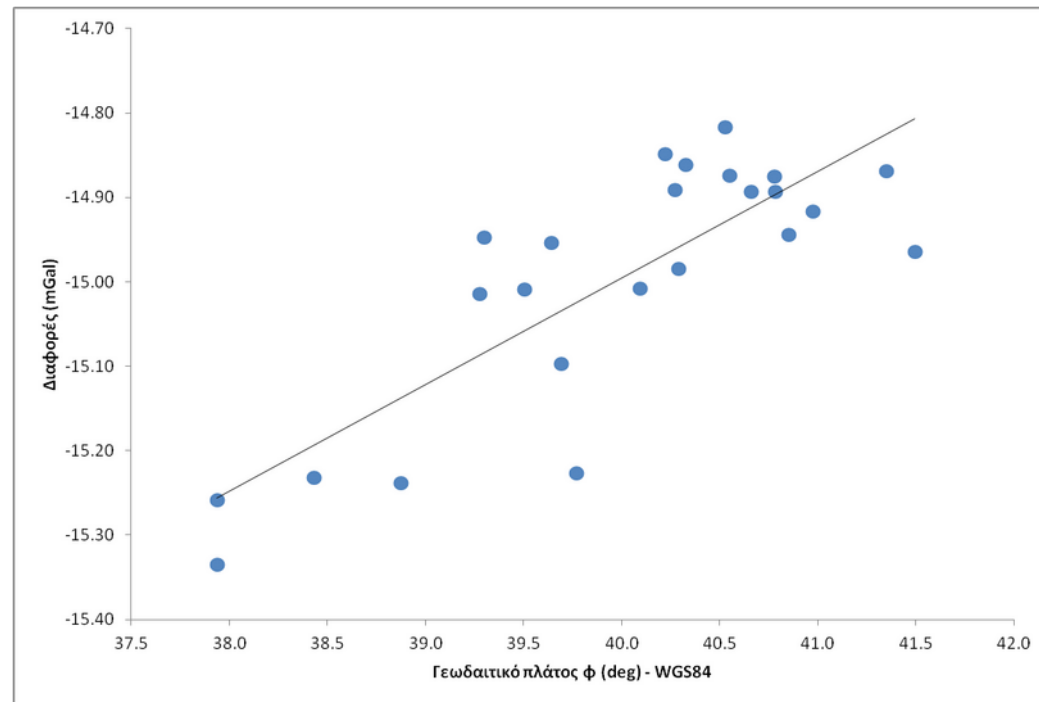
$$P(-15,471 < x \leq -14,642) = 0,99$$

- Παραδοχή ελέγχων → διαφορές τυχαίες μεταβλητές δίχως συσχέτιση με τη θέση

Μελέτη διαφορών (1)

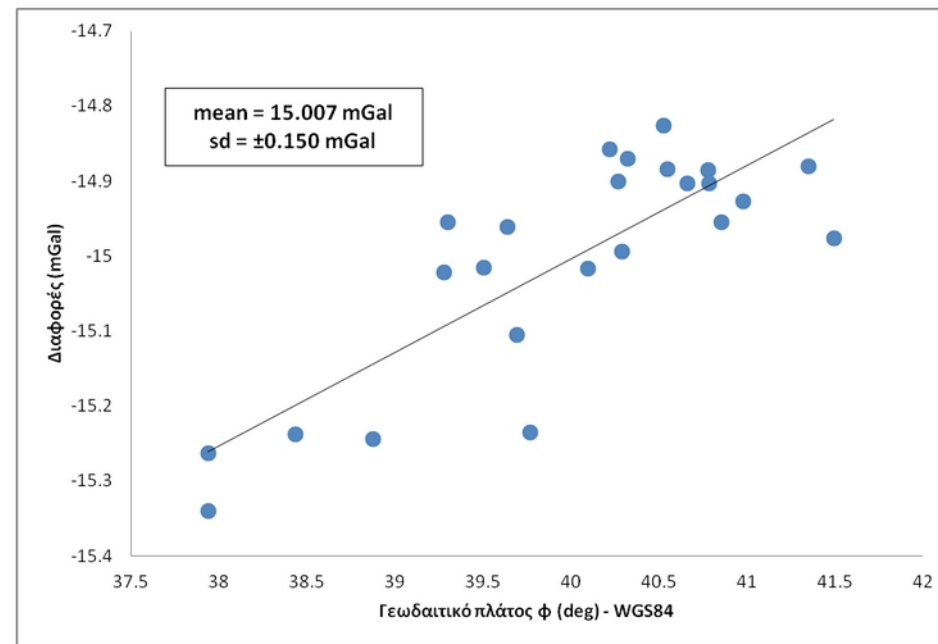
- Μελέτη της εξάρτησης των διαφορών από τη θέση
- Εξάρτηση από το γεωδαιτικό πλάτος ϕ
- Μπορεί να αποδοθεί στον όρο “Honkasalo” (Honkasalo, 1964)
- Η διόρθωση αυτή οφείλεται στην επαναφορά της παλιρροϊκής σταθεράς $M0/S0$ στα αρχικά δεδομένα του συστήματος βαρύτητας (Resolution 15, Canberra 1979)
- Αφαίρεση του διορθωτικού όρου

$$\delta g(M0/S0) = 0.37(1 - 3 \sin^2 \bar{\phi}) [\mu m s^{-2}]$$

Μελέτη διαφορών (2)

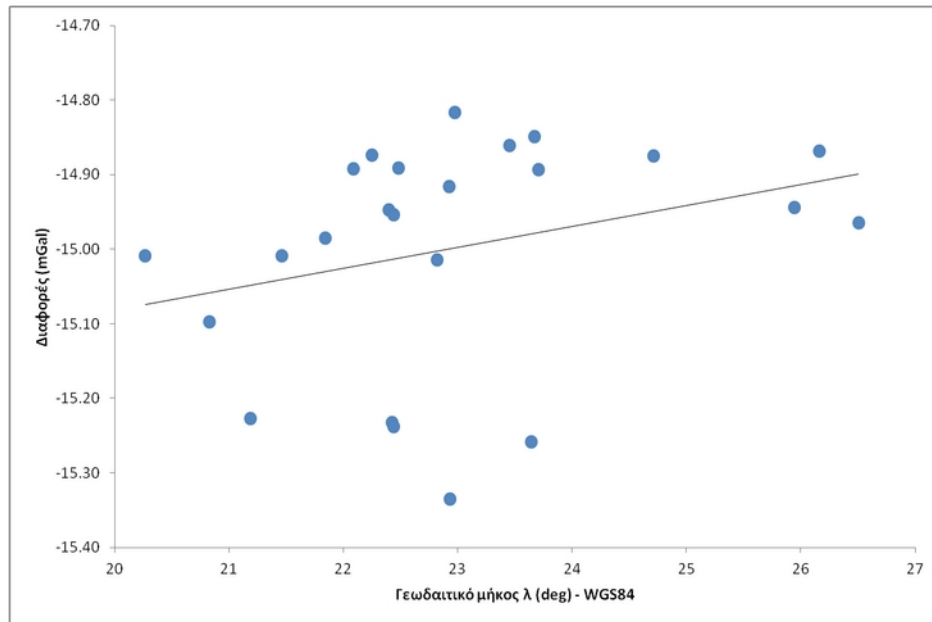
- Μετά τη διόρθωση Honkasalo → ελάττωση της τυπικής απόκλισης των διαφορών
- Παραμένει η εξάρτηση από το γεωδαιτικό πλάτος
- Πιθανή αιτία → λανθασμένες διορθώσεις λόγω παλιρροιών και ατμοσφαιρικής πίεσης στα πρωτογενή δεδομένα της ΓΥΣ
- Απουσία ακριβούς γνώσης και τεκμηρίωσης των διορθώσεων που εφαρμόστηκαν στις μετρήσεις της ΓΥΣ
- Χρήση κατάλληλων παραμετρικών μοντέλων για την απομάκρυνση των άγνωστων εξαρτήσεων

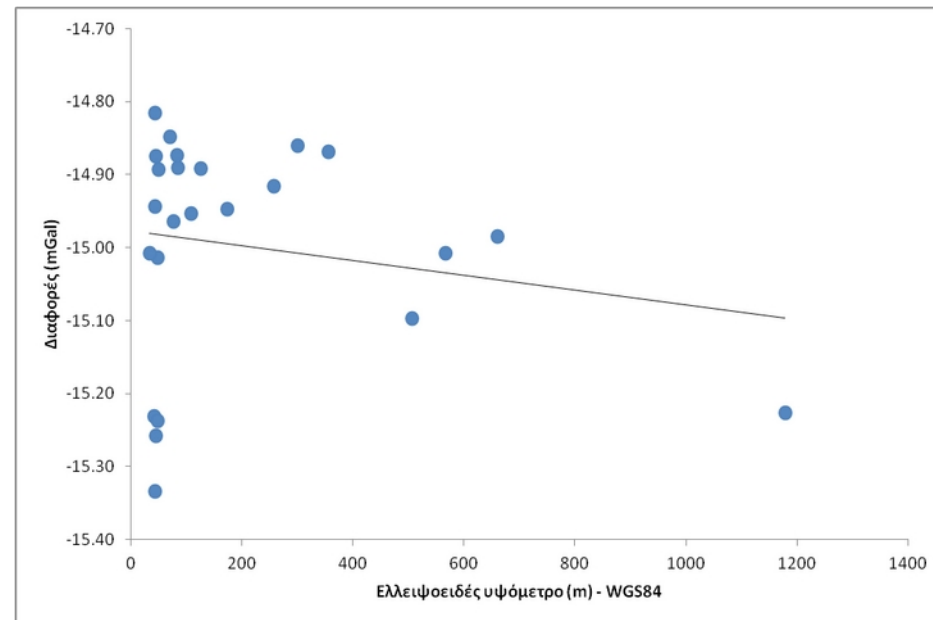
Εξάρτηση διαφορών από το γεωδαιτικό πλάτος μετά την απομάκρυνση του όρου Honkasalo

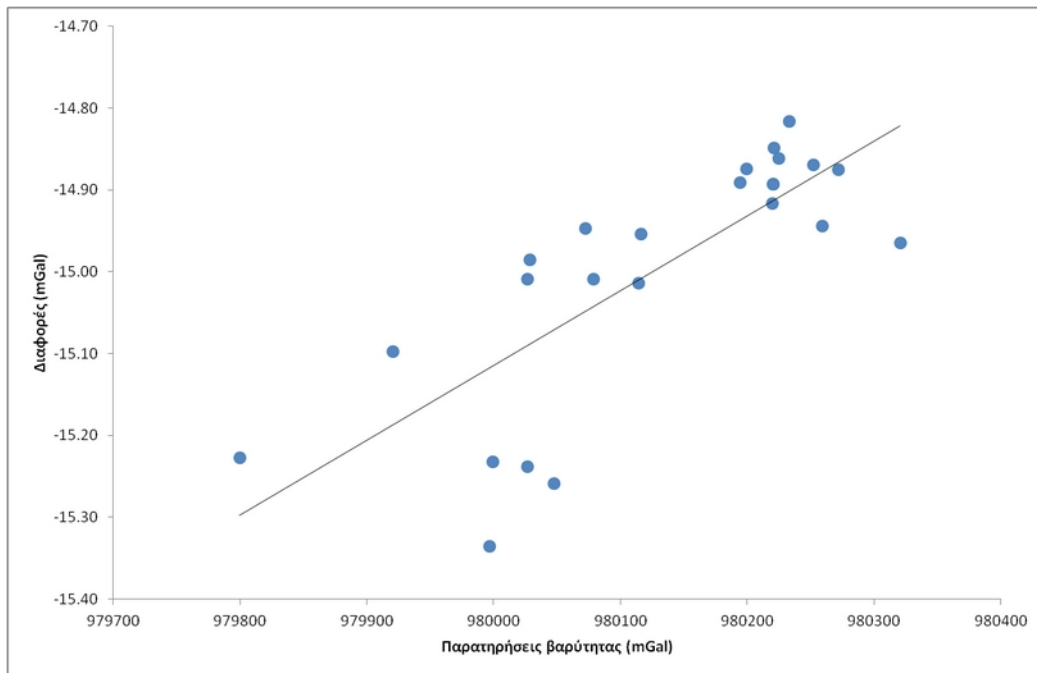
- Εξάρτηση από το γεωδαιτικό μήκος λ και το υψόμετρο h
- Δίχως ξεκάθαρη τάση όπως στην περίπτωση του γεωδαιτικού πλάτους φ

Εξάρτηση από το γεωδαιτικό μήκος λ

- Εξάρτηση από τη μετρούμενη τιμή της βαρύτητας
- Τάση ελάττωσης της διαφορών με την αύξηση της μετρούμενης τιμής

Εξάρτηση από τη μετρούμενη τιμή βαρύτητας

- Διαφορές τιμών ΓΥΣ με μετρούμενες
- Μετάδοση και στα χαμηλότερης τάξης δίκτυα
- Η ζητούμενη ακρίβεια 1 cm στο γεωειδές είναι αδύνατη δίχως τη διόρθωση των εξαρτήσεων
- Δεν οφείλονται μόνο σε διαφορά στάθμης (bias)
- Γραμμική εξάρτηση με το γεωδαιτικό πλάτος και τη μετρούμενη τιμή

- Μοντέλα απόδοσης της τάσης
- Μοντέλα μεταθέσεων διαφορετικών συστημάτων 4 και 5 παραμέτρων
- Εισαγωγή επιπλέον παραμέτρων που αφορούν στις μετρήσεις βαρύτητας
- Μοντέλο παλινδρόμησης και επέκτασή του με στοιχεία γεωδαιτικών συντεταγμένων
- Πολυωνυμικά μοντέλα πρώτου και δεύτερου βαθμού
- Εξέταση ως προς την καταλληλότητά τους, την προσαρμογή-ερμηνεία των διαφορών, την αξιοπιστία τους και τη σημαντικότητα των συντελεστών τους

$$\mathbf{g}_{obs} = \mathbf{g}_{\Gamma\Upsilon\Sigma} + \mathbf{a}^T \mathbf{x} + \mathbf{v} \Rightarrow \mathbf{g}_{obs} - \mathbf{g}_{\Gamma\Upsilon\Sigma} = \mathbf{a}^T \mathbf{x} + \mathbf{v} \Rightarrow \mathbf{b} = \mathbf{a}^T \mathbf{x} + \mathbf{v}$$

Παραμετρικό μοντέλο

Παραμετρικά μοντέλα ελέγχου και ερμηνείας διαφορών (2)

8

- Παραμετρικό μοντέλο 4 παραμέτρων – Μοντέλο Α

$$g_{obsi} - g_{\Gamma Y \Sigma i} = a + b \cos \phi_i \cos \lambda_i + c \cos \phi_i \sin \lambda_i + c \sin \phi_i + v_i$$

- Παραμετρικό μοντέλο 5 παραμέτρων – Μοντέλο Β

$$g_{obsi} - g_{\Gamma Y \Sigma i} = a + b \cos \phi_i \cos \lambda_i + c \cos \phi_i \sin \lambda_i + c \sin \phi_i + d \sin^2 \phi_i + v_i$$

- Απλό μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης (μετάθεση και κλίμακα) – Μοντέλο Γ

$$g_{obsi} - g_{\Gamma Y \Sigma i} = a + b(g_{\Gamma Y \Sigma i} - g_{mean}) + v_i$$

- Διευρυμένο μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης – Μοντέλο Δ

$$g_{obsi} - g_{\Gamma Y \Sigma i} = a + b(g_{\Gamma Y \Sigma i} - g_{mean}) + c(\phi_i - \phi_{mean}) + d(\lambda_i - \lambda_{mean}) \cos \phi_i + v_i$$

- Διευρυμένα πολυωνυμικά μοντέλα πρώτης και δεύτερης τάξης – Μοντέλα Ε και ΣΤ

$$g_{obsi} - g_{\Gamma Y \Sigma i} = a + b(g_{\Gamma Y \Sigma i} - g_{mean}) + \sum_{m=0}^{m_{max}} \sum_{n=0}^{n_{max}} x_{(3m+n)} (\phi_i - \phi_{mean})^n (\lambda_i - \lambda_{mean})^m \cos^m \phi_i + v_i$$

Σενάρια στοχαστικού μοντέλου παρατηρήσεων

- **Σενάριο 1ο:** ισοβαρείς παρατηρήσεις → μοναδιαίος πίνακας βαρών των παρατηρήσεων
- **Σενάριο 2ο:** Πίνακας βαρών από τις εκτιμήσεις των μεταβλητοτήτων κατά την προεπεξεργασία

$$b_i = g_{obs_i} - g_{\Gamma Y \Sigma_i} \Rightarrow \sigma_{b_i}^2 = \sigma_{g_{obs_i}}^2 + \sigma_{\Gamma Y \Sigma_i}^2$$

$$\mathbf{P} = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sigma_{b_1}^2} & 0 & \dots & 0 \\ 0 & \frac{1}{\sigma_{b_2}^2} & \ddots & 0 \\ 0 & 0 & \dots & \frac{1}{\sigma_{b_n}^2} \end{bmatrix}$$

Υπόθεση ασυσχέτιστων παρατηρήσεων με τις τιμές αναφοράς της ΓΥΣ

- **Σενάριο 3ο:** Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας (Variance component estimation – VCE)

- Κλασική εμπειρική μέθοδος → στατιστικά των residuals
- Εσωτερική ακρίβεια προσαρμογής δίχως αυστηρούς στατιστικούς ελέγχους
- Διαγράμματα απόλυτων και σχετικών διαφορών στα σημεία ελέγχου σε συνάρτηση με την απόστασή τους από τα γειτονικά

$$\Delta g_{ij} = (g_{\Gamma Y \Sigma j} - g_{\Gamma Y \Sigma i}) - (g_{obsj} - g_{obsi})$$

$$a_r = \frac{\Delta g_{ij}}{S_{ij}} \quad [ppm]$$

$$S_{ij} = R \arccos(\sin \varphi_i \sin \varphi_j + \cos \varphi_i \cos \varphi_j \cos(\lambda_i - \lambda_j))$$

- Εκτίμηση βέλτιστης προσαρμογής (goodness of fit)

$$R^2 = 1 - \frac{\sum_{i=1}^m (l_i - \hat{v}_i)^2}{\sum_{i=1}^m (l_i - \bar{l}_i)^2}$$

- Έλεγχος σημαντικότητας συντελεστών $F = \frac{\hat{\mathbf{x}}_2^T \mathbf{Q}_{\hat{\mathbf{x}}_2}^{-1} \hat{\mathbf{x}}_2}{m_2 \hat{\sigma}^2} \leq F_{m_2, f}^{\alpha}$

- Σάρωση δεδομένων → έλεγχος προσαρμογής δεδομένων στο μοντέλο

$$r_i = \left| \frac{\hat{v}_i}{\hat{\sigma}(\hat{v}_i)} \right|$$

$$t_i = r_i \sqrt{\frac{f-1}{f-r_i^2}} \leq t_{f-1}^{\alpha/2}$$

Σενάριο 1ο – Ισοβαρείς παρατηρήσεις (1)

- Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν την εξάρτηση των διαφορών από το γεωδαιτικό πλάτος κυρίως και δευτερευόντως από τη μετρούμενη τιμή της βαρύτητας
- Τα παραμετρικά μοντέλα αντιμετωπίζουν τις εξαρτήσεις → επιφάνειες διόρθωσης των τιμών της ΓΥΣ
- Μετασχηματισμός στις τιμές σε όλη την επικράτεια και αναφορά τους στο 2020

	Μέγιστη τιμή	Ελάχιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	
Πριν την προσαρμογή	-14,816	-15,335	-14,998	±0.151	
Μοντέλο Α	-0,180	0,156	0,000	±0.069	
Μοντέλο Β	-0,189	0,142	0,000	±0.067	
Μοντέλο Γ	-0,217	0,103	0,000	±0.095	
Μοντέλο Δ	-0,103	0,127	0,000	±0.057	
Μοντέλο Ε	-0,091	0,132	0,000	±0.055	
Μοντέλο ΣΤ	-0,102	0,074	0,000	±0.036	[mGal]

Σενάριο 1ο – Ισοβαρείς παρατηρήσεις (2)

- Υπολογισμός συντελεστών προσαρμογής μοντέλων

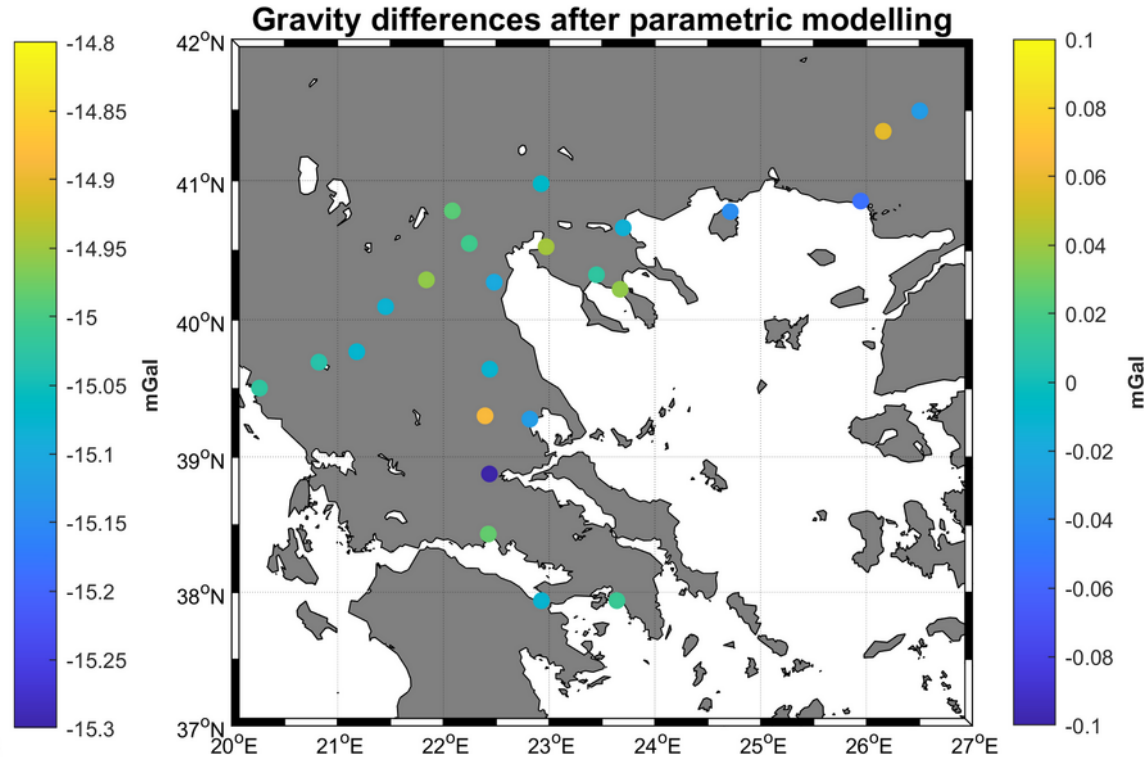
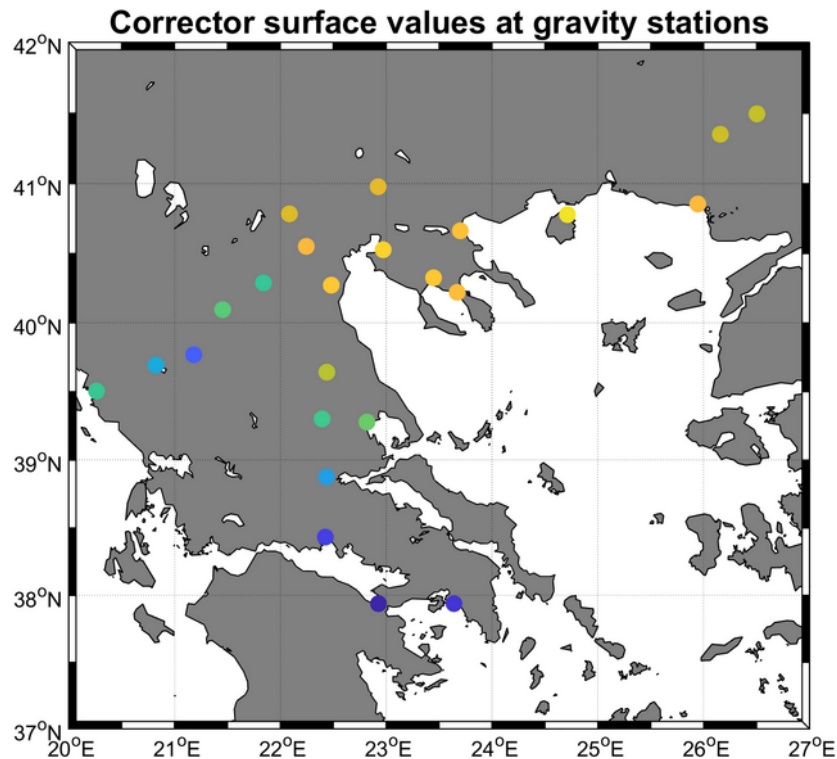
	R^2	R_a^2
Μοντέλο Α	0,795	0,822
Μοντέλο Β	0,804	0,838
Μοντέλο Γ	0,605	0,622
Μοντέλο Δ	0,861	0,879
Μοντέλο Ε	0,869	0,892
Μοντέλο ΣΤ	0,943	0,965

- Όσο πλησιέστερα στη μονάδα τόσο καλύτερη είναι η προσαρμογή του μοντέλου
- Πολυωνυμικό μοντέλο 2ου βαθμού → καλύτερη προσαρμογή**
- Διεύρυνση μοντέλων → στατιστική σημαντικότητα επιπλέον συντελεστών**

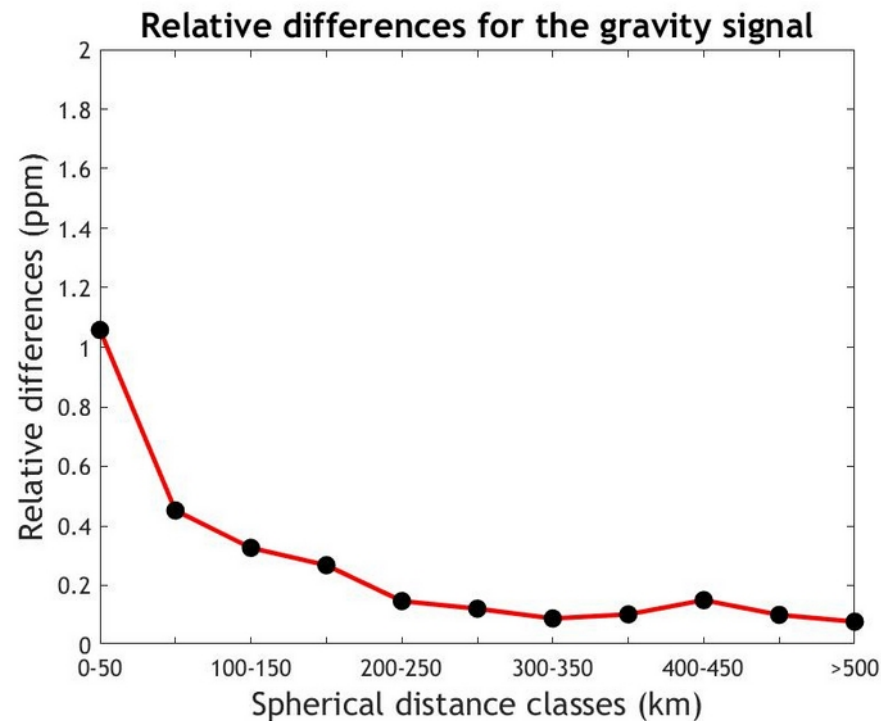
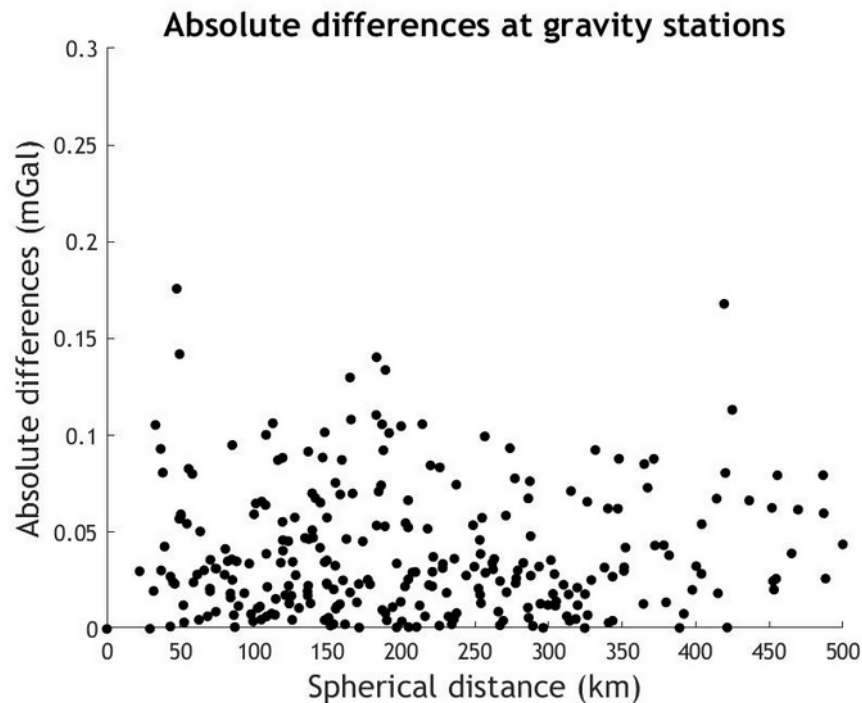
Σενάριο 1ο – Ισοβαρείς παρατηρήσεις (3)

- Τιμές της επιφάνειας διόρθωσης στα σημεία ελέγχου πριν και μετά την προσαρμογή του μοντέλου (Μοντέλο ΣΤ)

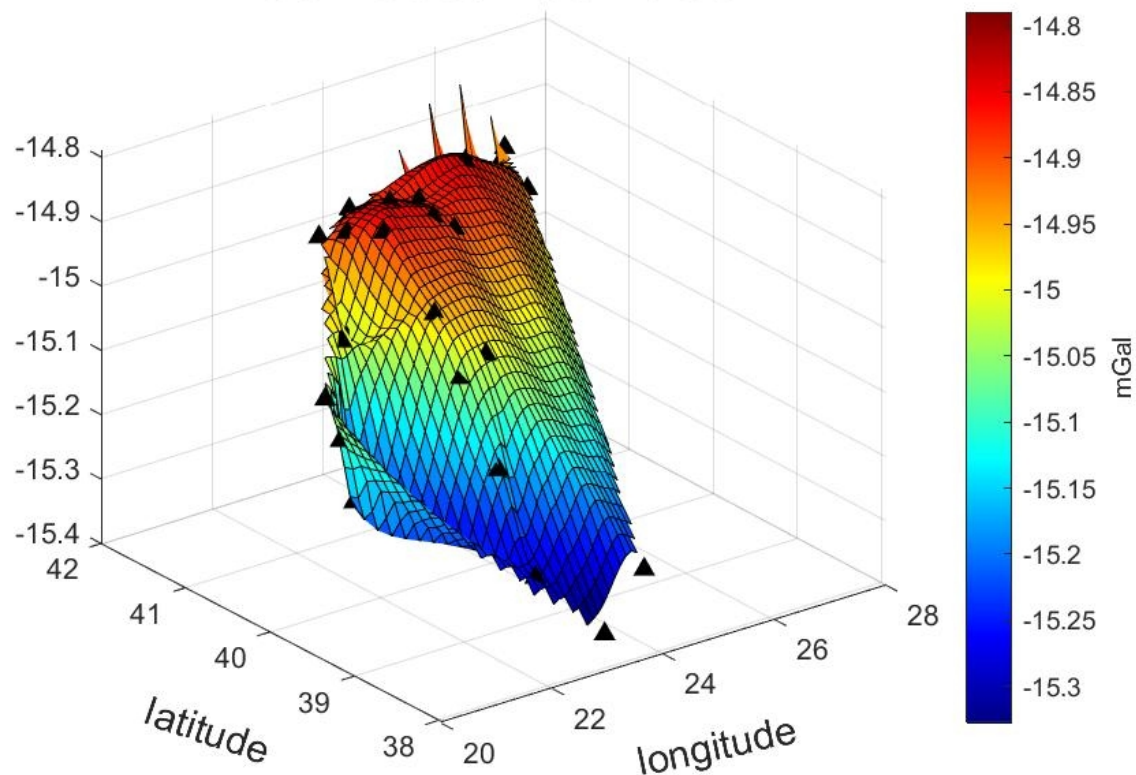
Σενάριο 1ο – Ισοβαρείς παρατηρήσεις (4)

- Απόλυτες και σχετικές διαφορές στα σημεία ελέγχου ωε προς τη μεταξύ τους σφαιρική απόσταση μετά την προσαρμογή του μοντέλου (Μοντέλο ΣΤ)

- Η μορφή της επιφάνειας διόρθωσης (Μοντέλο ΣΤ)

Corrector Surface

Σενάριο 2ο: Χρήση μεταβλητοτήτων προεπεξεργασίας (1)

- **Συνθετικές παρατηρήσεις** → προεπεξεργασία αρχικών μετρήσεων από το λογισμικό του οργάνου για την εκτίμηση του βάρους τους

- Τιμές αναφοράς ΓΥΣ → απουσία πληροφορίας → $\sigma_{\Gamma\Upsilon\Sigma} = \pm 0.02 \text{ mGal (BGI)}$

$$\mathbf{P} = (\mathbf{C}_{g_{\text{obs}}} + \mathbf{C}_{g_{\Gamma\Upsilon\Sigma}})^{-1}$$

- Νέος πίνακας βάρους → εκτιμήσεις τελικών συντελεστών μοντέλων
- Δεν υπάρχει εμφανής διαφορά στις επιφάνειες διόρθωσης → παραμένει η ΒΑ – ΝΔ τάση των διαφορών και η εξάρτηση από τη μετρούμενη τιμή
- Residuals διαφορών → μικρή ελάττωση του εύρους των διαφορών → επίδραση νέου πίνακα βάρους
- Απουσία ασταθών λύσεων → συνεισφορά εκ των προτέρων πληροφορίας για τις ακρίβειες των μετρήσεων

Σενάριο 2ο: Χρήση μεταβλητοτήτων προεπεξεργασίας (2)

8

- Παραμετρικά μοντέλα → απομάκρυνση διαφορών στάθμης και εξαρτήσεων από τη θέση και τη μετρούμενη τιμή της βαρύτητας
- Νέος πίνακας βάρους → παραμένει η βέλτιση συμπεριφορά του Μοντέλου ΣΤ

	Μέγιστη τιμή	Ελάχιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Πριν την προσαρμογή	-14,816	-15,335	-14,998	±0.151
Μοντέλο Α	-0,182	0,138	0,000	±0.069
Μοντέλο Β	-0,196	0,118	0,000	±0.068
Μοντέλο Γ	-0,220	0,104	0,000	±0.096
Μοντέλο Δ	-0,095	0,132	0,000	±0.057
Μοντέλο Ε	-0,081	0,137	0,000	±0.055
Μοντέλο ΣΤ	-0,120	0,059	0,000	±0.039

[mGal]

- Υπολογισμός συντελεστών προσαρμογής

	R^2	R_a^2
Μοντέλο Α	0,790	0,817
Μοντέλο Β	0,795	0,831
Μοντέλο Γ	0,599	0,617
Μοντέλο Δ	0,856	0,875
Μοντέλο Ε	0,867	0,890
Μοντέλο ΣΤ	0,933	0,959

- Η διεύρυνση των μοντέλων αποδεικνύεται από τον έλεγχο σημαντικότητας των επιπλέον συντελεστών

Σενάριο 3ο: Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας (1)

8

- Χρησιμοποιήθηκε η τετραγωνική αναπηρέαστη εκτίμηση ελάχιστης νορμας (**MINQUE** – Ρωσσικόπουλος 1999, Φωτίου και Δερμάνης, 1992)

- Η εκτίμηση των συνιστωσών μεταβλητότητας $\hat{\sigma} = [\hat{\sigma}_1^2 \quad \hat{\sigma}_2^2 \quad \dots \quad \hat{\sigma}_m^2]$

- Υπολογίζεται από τη λύση του συστήματος $\mathbf{J}\hat{\sigma} = \mathbf{q}$

$$J_{ij} = \text{tr}\{\mathbf{W}\mathbf{V}_i\mathbf{W}\mathbf{V}_j\}, \quad i, j = 1, 2, \dots, m \quad q_i = \hat{\mathbf{v}}^T \mathbf{P} \mathbf{V}_i \mathbf{P} \hat{\mathbf{v}} = \hat{\mathbf{v}}^T \mathbf{Q}^{-1} \mathbf{V}_i \mathbf{Q}^{-1} \hat{\mathbf{v}}, \quad i = 1, 2, \dots, m$$

$$\mathbf{W} = \mathbf{P} - \mathbf{P} \mathbf{A} \mathbf{N}^{-1} \mathbf{A}^T \mathbf{P} = \mathbf{Q}^{-1} \mathbf{A} \mathbf{N}^{-1} \mathbf{A}^T \mathbf{Q}^{-1}$$

- Αρχικές συμμεταβλητότητες των παρατηρήσεων 2ου σεναρίου

$$\mathbf{P} = \mathbf{Q}^{-1} \quad \mathbf{Q} = \mathbf{V}_1 + \mathbf{V}_2 + \dots + \mathbf{V}_m$$

- Η λύση απαιτεί επαναλήψεις με νέο πίνακα βάρους που προκύπτει με τον πολλαπλασιασμό της εκτίμησης κάθε συνιστώσας της προηγούμενης λύσης

- Ο πίνακας συμμεταβλητοτήτων των εκτιμήσεων των συνιστωσών $\rightarrow \mathbf{C}_{\hat{\sigma}} = 2\mathbf{J}^{-1}$

Σενάριο 3ο: Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας (2)

- Ελάχιστη η συνεισφορά του εκτιμήσιμου πίνακα βαρών στον υπολογισμό των επιφανειών διόρθωσης
- Ικανοποιητική η διαδικασία εύρεσης των βαρών κατά την προεπεξεργασία των παρατηρήσεων
- Βελτιωμένα στατιστικά χαρακτηριστικά στα μοντέλα Β και Γ
- Σταθερές λύσεις με ορίζουσες των συστημάτων αρκετά μεγαλύτερες του μηδενός

Σενάριο 3ο: Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας (3)

- Στατιστικά των διαφορών πριν και μετά την προσαρμογή των μοντέλων

	Μέγιστη τιμή	Ελάχιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Πριν την προσαρμογή	-14,816	-15,335	-14,998	±0.151
Μοντέλο Α	-0,182	0,138	0,000	±0.069
Μοντέλο Β	-0,189	0,135	0,000	±0.067
Μοντέλο Γ	-0,217	0,104	0,000	±0.095
Μοντέλο Δ	-0,095	0,132	0,000	±0.057
Μοντέλο Ε	-0,081	0,137	0,000	±0.055
Μοντέλο ΣΤ	-0,120	0,059	0,000	±0.039

[mGal]

Σενάριο 3ο: Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας (4)

- Υπολογισμός συντελεστών προσαρμογής μοντέλων

	R^2	R_a^2
Μοντέλο Α	0,790	0,817
Μοντέλο Β	0,803	0,837
Μοντέλο Γ	0,605	0,622
Μοντέλο Δ	0,856	0,875
Μοντέλο Ε	0,867	0,890
Μοντέλο ΣΤ	0,933	0,959

- Οι συντελεστές των διευρυμένων μοντέλων ελέγχθηκαν ως προς τη στατιστική τους σημαντικότητα
- Κανένα από τα εξωτερικά ομαλοποιημένα σφάλματα των παρατηρήσεων δεν ξεπερνά το όριο ($\alpha = 0.001$)

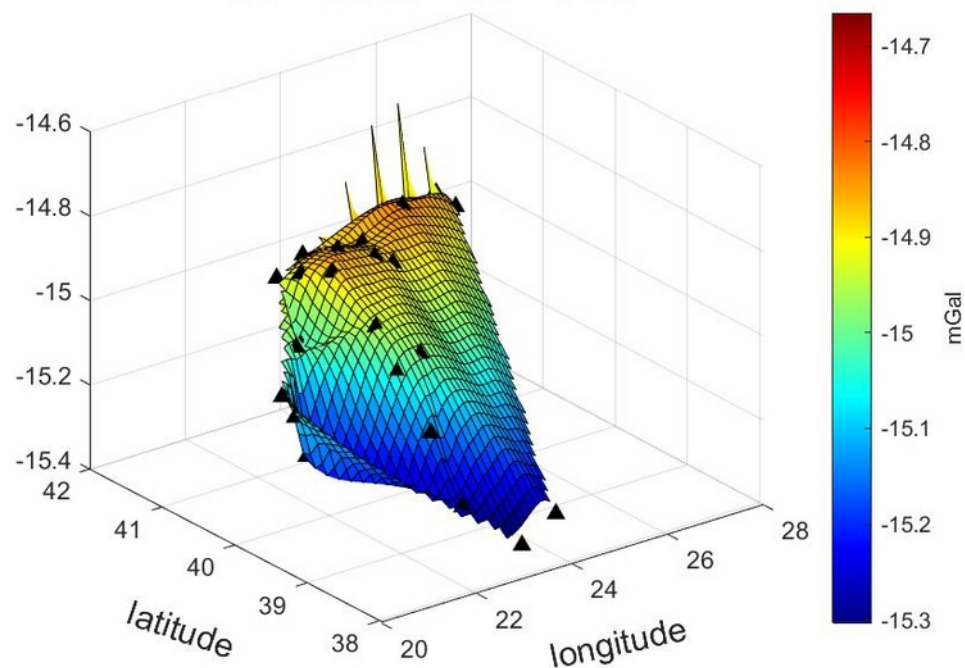
Σενάριο 3ο: Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας (5)

- Τελική λύση και επιλογή μοντέλου και συντελεστών

$$g_{obsi} - g_{\Gamma Y \Sigma i} = a + b(g_{\Gamma Y \Sigma i} - g_{mean}) + \sum_{m=0}^{m_{max}} \sum_{n=0}^{n_{max}} x_{(3m+n)} (\phi_i - \phi_{mean})^n (\lambda_i - \lambda_{mean})^m \cos^m \phi_i + v_i, \quad m_{max} = n_{max} = 2$$

$$\hat{\mathbf{x}} = \begin{bmatrix} \hat{a} \\ \hat{b} \\ \hat{x}_0 \\ \hat{x}_1 \\ \hat{x}_2 \\ \hat{x}_3 \\ \hat{x}_4 \\ \hat{x}_5 \\ \hat{x}_6 \\ \hat{x}_7 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -14.94293185 & [mGal] \\ 0.000995074 \\ -0.065756376 & [mGal] \\ -0.013053145 & [mGal] \\ 0.005434834 & [mGal] \\ 0.057602721 & [mGal] \\ 0.028312139 & [mGal] \\ -0.054429685 & [mGal] \\ 0.075150357 & [mGal] \\ -0.048838688 & [mGal] \end{bmatrix}$$

Corrector Surface

- Στόχος → μελέτη και αξιολόγηση του βαρυτημετρικού δικτύου 1ης και 2ης τάξης Βόρειας και Κεντρικής Ελλάδας
- Απόλυτες (A10 – Scintrex) και σχετικές (CG5 – Scintrex) μετρήσεις
- Σύγκριση μετρήσεων με τιμές αναφοράς της ΓΥΣ → ερμηνεία των διαφορών
- Αξιολόγηση βάσει κατάλληλων παραμετρικών μοντέλων → όροι που συσχετίζονται με τις παρατηρούμενες εξαρτήσεις
- Μελέτη της στοχαστικής συμπεριφοράς διαφορών
- Μελέτη των βαρών των παρατηρούμενων ποσοτήτων
- Εμπειρικές μέθοδοι σύγκρισης και κατάλληλοι στατιστικοί έλεγχοι υποθέσεων

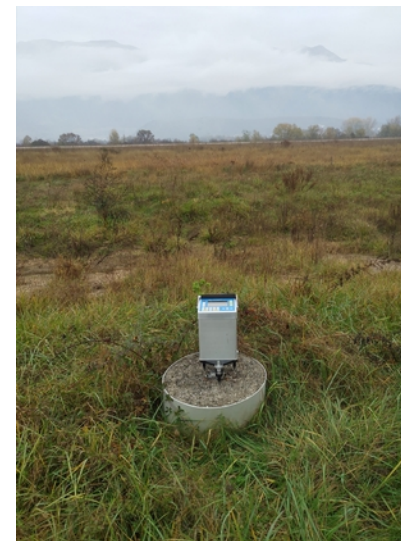
- Ως προς τις σημάνσεις των σημείων
  - Βάθρα ή σημεία επί εδάφους με κατάλληλη σήμανση
  - Επιλογή θέσης από τη ΓΥΣ → προστατευμένες περιοχές (εκκλησίες, στρατιωτικές εγκαταστάσεις, δημόσια κτήρια)
  - Δεν υπάρχει πληροφόρηση σχετικά με κριτήρια σταθερότητας εδάφους ή σύσταση υπεδάφους κατά την επιλογή των σημείων
  - Χαμηλή εσωτερική ακρίβεια σε ορισμένα βάθρα → αστάθεια εδάφους ή συνθήκες μέτρησης

Έδεσσα

Κατερίνη

Ιωάννινα

- Ως προς τις υπολογιζόμενες διαφορές με τις τιμές αναφοράς της ΓΥΣ
  - Μέση τιμή διαφορών της τάξης των 15 mGal – διαφορά Potsdam – IGSN71 (13.6 mGal)
- Νέες μετρήσεις ανεξάρτητες των συστημάτων βαρύτητας → απόλυτες τιμές βαρύτητας
- Για πρώτη φορά απόλυτες μετρήσεις βαρύτητας στην Ελλάδα → Βασική τιμή ΓΥΣ από σχετικές μετρήσεις από σημεία αναφοράς στην Ιταλία και Μ. Βρετανία
- Όχι σταθερή διαφορά στάθμης (bias) των παρατηρούμενων διαφορών
- Εξαρτήσεις από το γεωδαιτικό πλάτος και τη μετρούμενη τιμή βαρύτητας
- Διόρθωση Honkasalo → βελτίωση των διαφορών, αλλά όχι στην αναμενόμενη τάξη
- Εξάρτηση από το πλάτος → πλημμελείς διορθώσεις λόγω παλιρροιών ή ατμοσφαιρικής πίεσης → απουσία τεκμηρίωσης μετρήσεων
- Εξάρτηση από την τιμή βαρύτητας → διαφορά κλίμακας μεταξύ των οργάνων

- Ως προς την ερμηνεία και αντιμετώπιση των διαφορών
  - Επιλογή κατάλληλων παραμετρικών μοντέλων
  - Παράμετροι των μοντέλων σχετικά με τις εξαρτήσεις (γεωδαιτικό πλάτος και τιμή της βαρύτητας)
  - Παραμετρικό μοντέλο επιλογής → πολυωνυμικό μοντέλο δευτέρου βαθμού, διευρυμένο με όρους σχετικούς με τη μετρούμενη τιμή της βαρύτητας
  - Όροι σχετικοί με τη γεωδαιτική θέση → απορρόφηση της εξάρτησης από το πλάτος
  - Όροι σταθερής στάθμης και κλίμακας → απορρόφηση εξαρτήσεων από την βαρύτητα
  - Κλίση επιφάνειας διόρθωσης BA – NΔ
  - Πλεονεκτεί σε όλους τους στατιστικούς ελέγχους, τους δείκτες προσαρμογής και την εσωτερική ακρίβεια του αλγορίθμου

- Ως προς το στοχαστικό μοντέλο των παρατηρήσεων
  - Τρία βασικά σενάρια επιλογής βαρών
    - 1) Ισοβαρείς παρατηρήσεις
    - 2) Βάρη από την προεπεξεργασία
    - 3) Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας
  - Σημαντική η συνεισφορά του πίνακα βαρών στις εκτιμήσεις των συντελεστών
  - Ισοβαρείς παρατηρήσεις → ασταθείς λύσεις λόγω του ακατάλληλου πίνακα βαρών
  - Εκτίμηση συνιστωσών μεταβλητότητας → εξασφάλιση σταθερότητας τελικής λύσης

- Το βαρυτημετρικό δίκτυο A και B τάξης της ΓΥΣ εμφανίζει εξαρτήσεις από το γεωδαιτικό πλάτος και την τιμή της έντασης της βαρύτητας
- Αποκαλύφθηκαν μέσω απόλυτων και σχετικών μετρήσεων (ΠΕ2)
- Μοντελοποίηση και απαλοιφή μέσω κατάλληλα επιλεγμένων παραμετρικών επιφανειών διόρθωσης και ελέγχων στο στοχαστικό μοντέλο (ΠΕ4)
- **Διευρυμένη πολυωνυμική επιφάνεια 2ου βαθμού σε συνδυασμό με τον αλγόριθμο εκτίμησης συνιστωσών μεταβλητότητας**
- Χρήση συντελεστών στα υπόλοιπα σημεία → αναθεώρηση των τιμών αναφοράς
- Προσέγγιση γεωειδούς ακριβείας με χρήση παλαιών τιμών → **μετάδοση διαφορών κλίσεων και μεταβολών σταθμών και κλίμακας στο τελικό προϊόν**
- **Απαραίτητη η αναθεώρηση των τιμών αναφοράς του βαρυτημετρικού δικτύου και ο έλεγχος σε περιοχές της Νότιας Ελλάδας και της νησιωτικής χώρας**

Αξιολόγηση του Ελληνικού Δικτύου Βαρύτητας

Βασίλειος Ανδριτσάνος², Βασίλειος Γρηγοριάδης¹,
Δημήτριος Νατσιόπουλος¹

¹GravLab, Τομέας Γεωδαισίας και Τοπογραφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

²GAEA, Τμήμα Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

